

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

Svevia AB
Hubbo-Näs 7
725 95 VÄSTERÅS

Slutliga villkor avseende luftstövåg vid Svevia AB:s bergtäkt på fastigheterna Öster-Ekeby 3:2, 3:3, 4:3 m. fl. i Tierps kommun

Platsnummer: 0360-32-372-a

BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), godkänner den nu aktuella prövotidsredovisningen och avslutar prövotiden vad gäller luftstövåg samt fastställer slutliga villkor för luftstövåg från den bergtäkt som nuvarande verksamhetsutövare Svevia AB (org.nr. 556768-9848) bedriver på fastigheterna Öster-Ekeby 3:2, 3:3, 4:3 m.fl. i Tierps kommun, Månkarbo bergtäkt, enligt Länsstyrelsens tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) den 7 juni 2006 (dnr. 551-5438-05).

Verksamheten klassas enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd numera med **verksamhetskod 10.20**, täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, prövningsnivån är B, vilket innebär tillståndsplikt med prövning av Länsstyrelsen.

Villkor för verksamheten

Som slutligt villkor för luftstövåg vid Månkarbo bergtäkt ska följande gälla:

23. Luftstövåg till följd av sprängning får som riktvärde* vid närliggande bostäder inte överskrida 50 pascal, mätt som reflektionsvärde.

* *Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.*

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Svevia AB från skyldigheter att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3
TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: uppsala@lansstyrelsen.se
PlusGiro: 6 88 03-6 BankGiro: 5052-1848 / 5052-1855
ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Vägverket Produktion Beläggning (org.nr. 202100-0639) meddelades den 7 juni 2006 (dnr. 551-5438-05) tillstånd enligt 9 kap. MB att på fastigheterna Öster-Ekeby 3:2, 3:3, 4:3 m.fl. i Tierps kommun, Månkarbo bergtäkt, till och med den 31 december 2025 bedriva täkt av totalt 4 miljoner ton berg.

Länsstyrelsen sköt, med stöd av 22 kap. 27 § MB, upp frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för luftstötståg vid bostadshus. Under prövotiden skulle Vägverket Produktion Beläggning genomföra följande utredning:

- U1. Vägverket Produktion Beläggning ska under en prövotid utreda luftstötstågen, till följd av sprängning, vid de bostadshus som ligger närmast verksamhetsområdet. Med utredningen som grund ska Vägverket Produktion Beläggning föreslå åtgärder för att minimera luftstötstågen samt slutliga villkor för luftstötståg till följd av sprängning. Utredningen samt förslag till slutliga villkor skall lämnas till Länsstyrelsen senast den 30 juni 2006.

Till dess Länsstyrelsen beslutar annat ska följande provisoriska föreskrift gälla:

- P1. Luftstötståg till följd av sprängning får som riktvärde* vid bostäder, uttryckt som reflektionsvärde vid husvägg, inte överskrida 50 pascal.

** Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.*

Yrkande

Verksamhetsutövare vid Månkarbotäkten är numera Svevia AB (org.nr. 556768-9848). Svevia AB föreslår att riktvärdet 50 Pa mätt som reflektionstryck ska gälla som slutligt villkor för luftstötståg vid Månkarbo bergtäkt.

Ärendets handläggning

Vägverket Produktion Beläggning, numera Svevia AB, inkom med prövotidsredovisningen den 16 december 2008.

Prövotidsredovisningen har kungjorts i Arbetarbladet, Uppsala Nya Tidning och Upplands Nyheter den 4 februari 2011.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

3 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

Ärendet har remitterats till Tierps kommun för yttrande. Kommunstyrelsen i Tierps kommun har kommit in med yttrande.

SÖKANDENS BESKRIVNING

Svevia AB har mätt luftstövågen vid närliggande fastigheter i samband med de sprängningar som genomfördes mellan den 29 juni 2006 och den 23 oktober 2006. Nedan följer en sammanställning av mätresultaten.

Datum för sprängning	MP 1 Nyboda 1:1	MP 2 Öster-Ekeby 4:27	Bodalund 1:5
2006-06-29	9,35 Pa	6,15 Pa	
2006-08-16	14,95 Pa	18,55 Pa	
2006-10-05	13,5 Pa	16,5 Pa	
2006-10-05	17,5 Pa	26,5 Pa	
2006-10-23	11,0 Pa	19,5 Pa	8,2 Pa

Fasta mätpunkter är Nyboda 1:1 och Öster-Ekeby 4:27. Avstånden till dessa fastigheter är 600 meter respektive 320 meter. Vid fastigheten Bodalund 1:5 har mätning genomförts vid ett tillfälle efter klagomål som gällde en brunn. Avståndet till Bodalund 1:5 är 1 050 meter.

Mätningarna har genomförts i huvudhöjd på fönster eller bredvid fönster på bostadshusen på ovan nämnda fastigheter. Uppmätta värden är reflektionsvärden.

Svevia AB bedömer att det provisoriska riktvärdet 50 Pa kan gälla som slutligt villkor. Riktvärdet bör betraktas som reflektionsvärde. Mätresultaten visar att verksamheten i Månkarbo bergtäkt kan bedrivas med god marginal till riktvärdet. Däremot är det inget riktvärde som bör användas som vedertaget i alla täktillstånd. Svevia AB har en stor mängd täkter och erfarenheter visar att ett vedertaget riktvärde på 50 Pa kommer att vara svårt att klara.

Resultatet av mätningarna föranleder inte några särskilda åtgärder för att sänka luftstövågen ytterligare, förutom sedvanlig väl kontrollerad sprängning enligt laddningsplan som är anpassad till rådande omständigheter med väl vald håldiameter, laddmängd och tändföljd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

YTTRANDEN

Kommunstyrelsen i Tierps kommun har, enligt sitt yttrande den 10 mars 2011, inga synpunkter på prøvotidsredovisningen avseende luftstötavåg vid sprängning och anser att det provisoriska riktvärdet på 50 Pa bör gälla som ett slutligt villkor för den aktuella täktverksamheten.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Länsstyrelsen bedömer att Svevia AB har visat att verksamheten kommer att bedrivas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB i den del som prøvotidsredovisningen avser.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det sk. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

eller miljön (den sk. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism (den sk. produktvalsprincipen).

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de sk. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

För den nu aktuella provotidsredovisningen är det främst 2 § och 3 § som är relevanta. Länsstyrelsen bedömer att Svevia AB har den kunskap som behövs enligt 2 § och kan utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att luftstöt vågor vid sprängning medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Motivering av villkor

Länsstyrelsen delar Svevia AB:s bedömning att luftstöt vågen bör mätas som reflektionsvärde. Detta beslut reglerar inte hur mätningarna i övrigt ska utföras. Detta får i stället göras i verksamhetsutövarens egenkontroll eller genom beslut från tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anser vidare att den nivå Svevia AB har föreslagit som riktvärde ger ett tillräckligt skydd för närboende och att det uppfyller kravet på rimlighet enligt 2 kap. 7 § MB.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det villkor Svevia AB föreslår tillsammans med de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som föreskrivs i tillståndsbeslutet den 7 juni 2006 ger ett tillräckligt skydd mot störningar för närboende vid sprängningar i Månkarbo bergtäkt.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (6)

2011-05-17

Dnr: 551-19056-08

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Torbjörn Johansson, miljöskydds-enheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Kommunstyrelsen i Tierps kommun, 815 80 Tierp
Bygg- och miljönämnden i Tierps kommun, 815 80 Tierp
Bergvik Skog Väst AB, Trotskatan 25, 791 71 Falun
Thomas Andersson, Öster Ekeby 128, 748 94 Örbyhus
Gösta Wester, Öster Ekeby, 748 94 Örbyhus
Magnus och Irna Sörman, Öster Ekeby 134, 748 94 Örbyhus